

Suomussalmen kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

512/00.04.00/2022

KHALL 12.09.2022 § 173

Valmistelija

Kunnanjohtaja Erno Heikkinen, 044 777 3344,
erno.heikkinen@suomussalmi.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä muutettavaksi väliaikaisesti tuloverolakia. Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu toteutettaisiin vuosina 2023–2026. Kokeilun tarkoituksena on saada tietoa alueellisen opintolainahyvityksen vaikutuksista esityksen mukaisen kokeilun alueen työvoiman saatavuuteen ja elinvoimaisuuteen. Kokeilu toteutettaisiin Pohjois- ja Itä-Suomessa kokeilualueella, joka kattaa 25 kuntaa. Suomussalmen kunta kuuluu kokeilualueeseen.

Esityksen mukaan kokeiluryhmään valituille korkeakoulututkinnon suorittaneille henkilöille, jotka asuvat kokeilualueella, myönnettäisiin säädettyjen edellytysten täyttyessä hakemuksesta alueellinen opintolainahyvitys. Alueellinen opintolainahyvitys voitaisiin myöntää enintään kolmessa erässä, ja se olisi määrältään yhteensä enintään 8 800 euroa, mutta kuitenkin yhteensä enintään 60 prosenttia opintolainansaajan alueelliseen opintolainahyvitykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamislukukauden viimeisen päivän lainamäärästä. Alueellinen opintolainahyvitys olisi saajalleen verovapaata tuloa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Tausta

Valtioneuvosto asetti lokakuussa 2017 toimikaudelle 2017–2019 Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän (HAMA-työryhmä) Suomen harvaan asuttujen alueiden mahdollisuuksien parantamiseksi. Yhtenä ratkaisuehdotuksena HAMA-työryhmä esitti lokakuussa 2019 julkaistussa loppuraportissaan Norjassa käytössä olevaa alueellista opintolainahyvitysmallia, jonka mukaan harvaan asutun maaseudun alueelle töihin muuttavat saavat opintolainansa anteeksi 2 600 euron arvosta vuosittain. Hyvityksen saamisen edellytyksenä on asuminen ja riittävä työskentely tai siihen rinnastettavan toiminnan harjoittaminen tietyn kunnan alueella.

Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä asetettiin lokakuussa 2020 uudelle toimikaudelle 2020–2023. Työryhmän työn pohjana ovat toimikaudelle 2017–2019 asetetun työryhmän ehdotukset sekä pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman kirjaukset harvaan asuttujen alueiden kehittämiseksi. Hallitusohjelman mukaan toteutetaan harvaan asuttujen alueiden työryhmän esityksen pohjalta vaikutusarviointi ja muodostetaan toimenpideohjelma kokeiluineen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi myös väestöään menettäville alueille. Yhdeksi tavoitteekseen työryhmä asetti Norjan mallin mukaisen opintolainahyvityksen selvittämisen sekä sen kokeilemisen Suomessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö sai keväällä 2021 työryhmän ehdotuksen

alueellisesta opintolainahyvityksestä arvioitavaksi ja valmisteltavaksi. Osana hankkeen ensivaiheen valmistelua ministeriö teetti esiselvityksen alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta. Esiselvitys tilattiin Itä-Suomen yliopiston yhteydessä toimivalta Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatialta ja lainsäädäntötutkimuksen tutkimusryhmältä. Esiselvitys luovutettiin tiede- ja kulttuuriministerille 27.1.2022 (SPATIA raportteja 1/2022, Alueellisen opintolainahyvityskokeilun esiselvitys).

Esiselvitys puolsi kokeilun käynnistämistä. Kokeilua puoltavia keskeisiä seikkoja esiselvityksen mukaan ovat myönteiset kokemukset Norjan erityistukialueen opintolainahyvityksestä ja opiskelijakyselystä saadut tulokset, joiden perusteella opiskelijat kokivat Norjan mallin mukaisen alueellisen opintolainahyvityksen kannustavan muuttamaan harvaan asutuille alueille. Esiselvityksen mukaan kokeilua puoltaa myös se, että alueellisen opintolainahyvityksen vaikutukset lopullisiin muuttopäätöksiin eivät ole etukäteen tiedossa, joten kokeilu on ainoa tapa saada selville toimenpiteen teho ja ohjausvaikutus. Esiselvityksen johtopäätösten sekä esiselvityksestä saatujen tietojen ja ehdotusten perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö päätti alueellisen opintolainahyvityksen kokeilun ja kokeilulainsäädännön valmistelun käynnistämisestä.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu, jonka tarkoituksena on selvittää, kuinka alueellinen opintolainahyvitys vaikuttaa työvoiman saatavuuteen ja kokeilualueen elinvoimaisuuteen. Tarkoitus on saada tutkittua tietoa erityisesti siitä, onko alueellisesti määräytyvällä opintolainahyvityksellä mahdollista vaikuttaa työvoiman liikkuvuuteen ja saatavuuteen harvaan asutuilla alueilla, joissa on haasteita erityisesti korkeakoulutetun työvoiman saatavuudessa. Kokeilun tavoitteena on edistää harvaan asuttujen alueiden työvoiman saatavuutta ja elinvoimaisuuden kehittymistä.

Lausunto annetaan osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Lausunnot pyydetään toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriölle viimeistään 16.9.2022.

Kunnanjohtajan esitys Suomussalmen kunnanhallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

”Lakiesityksen tavoitteena on toteuttaa alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu, jonka tarkoituksena on selvittää, kuinka alueellinen opintolainahyvitys vaikuttaa työvoiman saatavuuteen ja kokeilualueen elinvoimaisuuteen. Tarkoitus on saada tutkittua tietoa erityisesti siitä, onko alueellisesti määräytyvällä opintolainahyvityksellä mahdollista vaikuttaa työvoiman liikkuvuuteen ja saatavuuteen harvaan asutuilla alueilla, joissa on haasteita erityisesti korkeakoulutetun työvoiman saatavuudessa. Kokeilun tavoitteena on edistää harvaan asuttujen alueiden työvoiman saatavuutta ja elinvoimaisuuden kehittymistä.

Kokeilun tarkoituksena on hankkia luotettavaa tietoa alueellisen opintolainahyvityksen vaikutuksista, jotta voidaan arvioida mahdollisuutta pysyvän ratkaisun toteuttamiseen ja siihen liittyviä edellytyksiä. Kokeilu on ainoa tapa saada selville ehdotetun toimenpiteen teho ja ohjausvaikutus.

Suomussalmen kunnan edunvalvontalistauksessa on vuodesta 2018 saakka esitetty opintolainahyvityksen käynnistämistä ns. Norjan mallin mukaisesti. Suomussalmen kunnanhallitus pitää alueellisen opintolainahyvityksen kokeilua tärkeänä. Osaavan työvoiman saatavuuden on-

gelmat ovat yhä useamman yrityksen olemassaoloa ja kasvua uhkaavia tekijöitä.”

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Tiedoksi

Lausuntopalvelu.fi
johtoryhmä
